

Aluesuunnittelu / Jouni Suominen, Eija Hasu

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024 HEL 2024-003498

Lausunto luonnoksesta Helsingin Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024 (AM-ohjelma)

Helsingin kaupunginkanslia pyytää lausuntoa luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024 (AM-ohjelma) 10.4.2024 mennessä. Lausuntojen perusteella luonnoksesta laaditaan ehdotus asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024. Ehdotus tuodaan kaupunginvaltuuston käsittelyyn kevätkaudella 2024.

AM-ohjelma on kaupunginvaltuuston valtuustokausittain hyväksymä ohjelma, jossa määritellään kaupungin asuntopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet vuosiksi eteenpäin. AM-ohjelman 2024 painopisteenä on sosiaalinen kestävyys ja segregaaation ehkäisy. Ohjelmassa asetetaan tavoitteita myös asuntorakentamisen laadulle ja määrälle.

Lausunto

Uudenmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024 (AM-ohjelma).

Liitto näkee Helsingin AM-ohjelman tärkeänä ja kattavana erityisesti aikana, jolloin kuntien vastuulla on yhä enenevässä määrin huolehtia keskeisistä kuntien elinvoimaa tukevista asioista ja toimenpiteistä, kuten asumisen saatavuudesta ja kohtuuhintaisuudesta sen laajemmassakin merkityksessä. Tässä kokonaisuudessa Helsingin AM-ohjelma tunnistaa asuntopoliitiikan merkittävyyden sekä kytkökset seudulliseen, maakunnalliseen ja myös valtakunnalliseen vaikuttavuuteen.

Kuten AM-ohjelmassa todetaan, ovat asuntorakentamisen ja kaupunkikehityksen prosessit hitaita, minkä vuoksi myös asuntopoliitikassa tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja tulevaisuuteen luotaavaa näkökulmaa.

Uudenmaan liitto haluaa osaltaan tukea kuntia tässä työssä. Liitto antaa lausuntonsa ensisijaisesti Uusimaa-ohjelman ja Uusimaa-kaavan näkökulmista.

Helsinki on asukasluvultaan Uudenmaan ja koko Suomen selvästi suurin kaupunki. Myös jatkossa Helsinki tulee kasvamaan voimakkaasti ja väestön ennakoitaan kasvavan lähes 850 000 asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä. Kasvu edellyttää kysyntään nähden riittävää kaavoitusta ja asuntotuotantoa. Määrällisten tavoitteiden lisäksi kasvun tulee olla kestävää niin kaupungin kuin asuinalueiden tasolla.

AM-ohjelma ottaa hyvin huomioon Helsingin kaupungin keskeiset strategiset linjaukset, ohjelmat ja päätökset, mukaan lukien Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma ja ympäristönsuojelun tavoitteet 2040. Ohjelman mukaan tavoitteena on olla kaupunki, jossa asuinalueet eivät eriydy. Kaupunki harjoittaa myönteistä erityiskohtelua ja torjuu eriytymistä kattavasti toimialat ylittäen.

Yhtymäkohdat Uusimaa-ohjelmaan ja -kaavan keskeisiä

Uudenmaan liitto näkee AM-ohjelman luonnoksessa selkeitä yhtymäkohtia voimassa olevan Uusimaa-ohjelman sekä maakuntakaavojen (Uusimaa-kaava 2050 – kokonaisuus ja Helsingin seudun vaihemaakuntakaava sen osana) kanssa.

Uusimaa-ohjelmassa on kolme painopistettä: Ympäristöviisas Uusimaa, Menestyvä Uusimaa ja Onnellisten Uusimaa. Erityisesti painopiste Ympäristöviisas Uusimaa sekä toisaalta Uusimaa-kaava 2050 pyrkivät edistämään yhdyskuntarakenteen tiivistymistä ja kestävää liikkumista. Helsingin AM-ohjelman mukaan tuleva kasvu ohjataan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen sitä tiivistäen ja joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuen. Lisäksi asuntotuotannon lisääminen ja maankäytön tehostaminen yhteensovitetaan luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvojen kanssa. On hienoa, että nämä koko Uudenmaan kannalta tärkeät periaatteet tuodaan esille myös AM-ohjelmassa tunnistuen kytkökset maapolitiikan ja kaavoituksen keinoihin.

Elinvoima ja työvoiman saatavuus

Uusimaa-ohjelman yksi keskeinen tavoite on innovaatiotoiminnan tukeminen. AM-ohjelman toimenpiteillä luodaan tälle edellytyksiä, sillä monipuolinen ja asukasryhmien tarpeita ja tulotasoa vastaava asumistarjonta ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä, kun osajia pyritään houkuttelemaan Helsinkiin ja Uudellemaalle. AM-ohjelman kuvaamat monipuoliset, eri asukasryhmät huomioon ottavat asumisratkaisut ja turvalliset asuin ympäristöt ovat keskeinen tekijä kaupungin elinvoimalle ja myös esimerkiksi palvelualueiden työvoiman saatavuudelle, millä on merkitystä koko Uudellemaalle.

Eriytymisen vähentäminen

Uusimaa-ohjelmassa tuodaan esille suoraan asumisen teemaan liittyvänä toimenpiteenä alueellisen eriytymisen vähentäminen. Uudis- ja täydennysrakentamisen avulla on mahdollista tasapainottaa alueiden väestörakennetta ja ehkäistä alueiden eriytymistä. Tämä on AM-ohjelmassa huomioitu monipuolisella keinovalikoimalla. Kaupunki uudistusalueet ja keskeisten solmukohtien, kuten asemanseutujen kunnostaminen, ovat tästä hyvät esimerkit.

Asemanseutujen ylläpitotason nostaminen ja peruskorjausten edistäminen mainitaan tulevan ohjelmakauden kaupunkiuudistusten kärkitoimenpiteiksi. AM-ohjelmaluonnoksessa tähdennetään, että kaupunkiuudistukset ovat sekä nykyisille että tuleville asukkaille, joten viestintä ja osallisuus ovat keskiössä. Liitto pitää vuorovaikutusta tärkeänä yhdessä AM-ohjelmassa määriteltyjen toimenpiteiden kanssa. Osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuudet on tuotu esiin myös Uusimaa-ohjelmassa yhtenä toimenpiteenä.

Hiilineutraalisuuden edistäminen

Helsingin AM-ohjelma tunnistaa, että kaupunkiuudistusalueilla on erityisen tärkeää panostaa asuntorakentamisen monipuolisuuteen ja ympäristön paikkalähtöisiin laatu-tekijöihin. Lisäksi tunnistetaan tärkeäksi lisätä kerrostaloasumisen rinnalle myös pienimuotoisempia asumisratkaisuja. Esimerkkeinä mainitaan pienimittakaavaisempi, niin sanottu matala ja tiivis asuinrakentaminen. Uudenmaan liitto pitää tätä hyvänä avauksena. Matala ja tiivis rakentaminen osaltaan elävöittää kaupunkirakennetta, laajentaa asumisratkaisujen tarjontaa, ml. asuinrakennusten muuntojoustavuutta. Monimuotoiset asuinalueet edesauttavat elinkaariasumista ja tukevat yhteisöllisyyttä. Liitto tuo erityisenä huomiona, että matala ja tiivis korttelirakenne on erityisen sovelias puurakentamiseen ja siten rakentamisen hiilineutraalisuuden edistämiseen (vrt. [Talvitie, Amiri & Junnila 2022](#)).

AM-ohjelmassa mainitaan, että kaupunkiuudistusalueiden asuntorakentamisesta pääosin kolmasosa toteutetaan purkamalla olemassa olevaa asuntokantaa. Kiertotalouden ajattelumallilla on mahdollista saada aikaan suuria vaikutuksia. Uudenmaan liitto näkee kaupunkien keskeisenä haasteena ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja muutoksen hillinnän. Tässä kokonaisuudessa liitto kannustaakin tutkimaan myös asuinrakentamisessa kiertotalouden mahdollisuuksia, kuten olevan rakennuskannan hyödyntäminen, käyttötarkoitusten muuttaminen sekä asumisen jakamistalouden muodot, ja tuomaan näitä keinoja esiin myös AM-ohjelmassa, vaikka ohjelmassa ensisijaisesti viitataan, että päästövähennykset ratkaistaan muissa ohjelmissa kuten Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelmassa.

Yhteistyöllä kohti kestävästä kaupunkiasumisesta

Uusimaa-ohjelma tunnistaa Uudenmaan roolin keskeisenä sille, miten sopeudumme ja vastaamme globaalien muutosvoimien asettamiin haasteisiin. Helsingin kaupungin AM-ohjelma on kattava ja laaja-alainen, ja ottaa huomioon kaupungin strategiat, linjaukset ja ohjelmat yhdessä Orpon hallitusohjelman kirjausten kanssa. AM-ohjelma luo selkeät tavoitteet ja määrittää toimenpiteet asumisen ja siihen liittyvän maankäytön haasteiden hallintaan kaupungin käytössä olevin keinoin. Samalla AM-ohjelma tunnistaa epävarmuustekijät, kuten hallitusohjelman kirjaukset asumisoikeustuotantoon, kerrannaisvaikutuksiin. Liitto pitää hyvänä, että AM-ohjelma tunnistaa ja ratkaisee tulevaisuuden asumisen haasteita laajalla keinovalikoimalla, kuten muun muassa osaomistusasumisen kehittäminen kaupungin omana tuotantona.

On hienoa, että AM-ohjelma edistää osaltaan koko Uudenmaan kannalta tärkeitä, Uusimaa-ohjelmaan ja maakuntakaavaan sekä Uudenmaan ilmastotiekarttaan kirjattuja tavoitteita mm. Uudenmaan hiilineutraalisuudesta vuoteen 2030. Uudenmaan liitto näkee erityisen hyvänä, että AM-ohjelma edistää osaltaan myös Helsingin seudun yhteisiä MAL-tavoitteita. Uudenmaan liitto haluaa osaltaan sitoutua näiden tavoitteiden edistämiseen, yhteistyössä kuntien kanssa.

Paula Autioniemi
Va. johtaja, aluesuunnittelu

Ilona Mansikka
Kaavoituspäällikkö

Jakelu

Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus / Kirjaamo